

คู่มือ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

(พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

ส่วนนโยบายและแผนการเกษตร
กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
กันยายน ๒๕๕๙

คำนำ

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน โดยหนังสือเล่มนี้จะถ่ายทอดประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางการปฏิบัติงานต่อไป

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร เป็นภารกิจหลักของกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ.๒๕๒๒ และเป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานระหว่างผู้จัดทำแผนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในภาคการเกษตรทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM) ให้กับหน่วยงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสนอแนะยุทธศาสตร์แผนพัฒนามาตรฐานการทางการเกษตร ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และทรัพยากรของประเทศ

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการ และ/หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการจัดทำแผนหรือยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์
ส่วนนโยบายและแผนการเกษตร
กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
วิวัฒนาการจากแผนชาติสู่...แผนรายสาขา	๑
บทที่ ๒ แนวคิดเกี่ยวกับการทำแผน	๓
๑. ความสำคัญของการจัดทำแผน	๓
๒. กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	๔
๓. ทบทวนกระบวนการจัดทำแผนของหน่วยงานต่างๆ	๕
บทที่ ๓ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	๗
๑. กลไกการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๗
๒. ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	๙
ความเชื่อมโยงของกรอบการพัฒนาที่สำคัญกับแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๑๗
๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)	๑๘
๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๙
๓. แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๒๒
ขั้นตอนการดำเนินงาน	๒๕

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ กรอบการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ของ สศช.	๒๓

บทที่ ๑

บทนำ

วิวัฒนาการจากแผนชาติสู่...แผนรายสาขา

การพัฒนาประเทศไทย เป็นไปตามกรอบทิศทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) นับตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ จนถึงปัจจุบันปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวม ๑๑ ฉบับ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับแรก ใช้ชื่อว่า “แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๖-๒๕๐๙” ระยะเวลาดำเนินการ ๖ ปี ครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้านทั้งสาธารณสุข การศึกษา การขยายตัวของอุตสาหกรรม การต่างประเทศ การคมนาคม พลังงาน ชลประทาน รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณการผลิตพืชผลทางการเกษตร ต่อมาได้มีการปรับปรุงกรอบระยะเวลาดำเนินการเป็น ๕ ปี และเริ่มใช้ชื่อ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๒ มาจนถึงปัจจุบันคือแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีจุดมุ่งเน้นการพัฒนาทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณสุขไปทุกด้าน โดยในแต่ละแผนมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการเกษตร ดังนี้ ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑-๓ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำ เพื่อการชลประทาน เส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรในท้องถิ่นและภูมิภาคกับตลาดกลาง พัฒนาตลาดสินค้าเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร การวิจัยและพัฒนาการเกษตร รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณการผลิตสินค้าเกษตร ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔-๗ เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อหน่วยพื้นที่ อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตร การขยายตลาดสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของตลาดโลก จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตร เช่น แผนฟื้นฟูการเกษตร แผนปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยา และแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๑๐ ได้ยึดคนเป็นศูนย์กลาง เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กรเกษตร ปรับโครงสร้างการเกษตร เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่วนในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เน้นคุณภาพชีวิตของเกษตรกร การพัฒนาความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรของอาเซียน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหลักด้านการวางแผนพัฒนาการเกษตรของประเทศ ได้เริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับ สศช. ในการจัดทำแผนตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) เป็นต้นมาจนกระทั่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของกรวางแผนพัฒนาประเทศที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างความสมดุลระหว่าง

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เล็งเห็นว่า สถานการณ์ความผันผวนทางเศรษฐกิจ ปัจจัยแวดล้อมภายใน และภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของประเทศไทย จึงได้เริ่มจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) เป็นต้นมา นับเป็นแผนรายสาขาฉบับแรกของภาคการเกษตรที่มุ่งเน้นการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรของประเทศไทย ซึ่งเป็นไปบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ.๒๕๒๒ และการกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาการเกษตรแต่ละฉบับนี้ จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วย

บทที่ ๒

แนวคิดเกี่ยวกับการทำแผน

๑. ความสำคัญของการจัดทำแผน

๑.๑ การบรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of Objectives) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ ที่ได้กำหนดไว้ มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการวางแผน เพราะการวางแผนทุกครั้งย่อมมีจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ หากจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจน การปฏิบัติตามแผนจะมีทิศทางมุ่งตรงไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

๑.๒ เกิดความประหยัด (Economical Operation) การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญา เพื่อคิดวิธีการให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการให้งานฝ่ายต่างๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่า

๑.๓ ลดความไม่แน่นอน (Reduction of uncertainty) การจัดทำแผนเป็นการลดความไม่แน่นอนในอนาคตลงได้ ทั้งนี้ เพราะการกำหนดแผนนั้นให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

๑.๔ ผู้บริหารใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basic of Control) การดำเนินกิจการขององค์กรได้ เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ต้องดำเนินการคู่กันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การควบคุมจะทำให้การใช้งบประมาณและการดำเนินโครงการสัมพันธ์กัน

๑.๕ ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better Coordination) การจัดทำแผนช่วยให้สร้างความมั่นใจในเรื่องความเป็นเอกภาพ ที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรในอนาคต ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่วางไว้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการประสานงานที่ดีในฝ่ายต่างๆ ในองค์กร และในพื้นที่ รวมทั้งเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอีกด้วย

๑.๖ การทำแผนเป็นเครื่องมือช่วยให้องค์กรได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินกิจการต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน ช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินการในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและยั่งยืนในการพัฒนา

๑.๗ สามารถนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติได้ตรงกับวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายตามกลยุทธ์ที่กำหนด ทำให้การดำเนินการตามแผนมีความต่อเนื่อง ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว (สามารถยืดหยุ่นได้) มีเอกภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถสร้างระบบการติดตามประเมินผล

๑.๘ ส่งเสริมภาพพจน์ขององค์กร และทำให้บุคคลทั้งในและนอกเขตขององค์กร เกิดความเชื่อมั่นในการบริหารกิจการขององค์กร

๒. กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์กร แผนยุทธศาสตร์ที่ดีจะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กร อันเป็นผลผลิตทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์กรที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์กรประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้มีการแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ประสงค์ (Objective) ที่เป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ ทั้งนี้องค์กรสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้นองค์กรยังสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อีกด้วย

กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มีขั้นตอนดังนี้

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงานและทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กรเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้านี้ด้วย แบ่งเป็น

๑) **จุดแข็ง (S-Strengths)** เป็นการวิเคราะห์ว่า ปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

๒) **จุดอ่อน (W-Weaknesses)** เป็นการวิเคราะห์ว่า ปัจจัยภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

๑.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) เป็นการค้นหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ นโยบายการเงิน การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาและอัตราผู้หนึ่งสี่ของประชาชน การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึงกรรมวิธีใหม่ๆ และพัฒนาการทางด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ แบ่งเป็น

๑) **โอกาส (O-Opportunities)** เป็นการวิเคราะห์ว่า ปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

๒) **อุปสรรค (T-Threats)** เป็นการวิเคราะห์ว่า ปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อในระดับมหภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระแทกดังกล่าวได้

๒. การจัดวางทิศทางขององค์กร ประกอบด้วย

๒.๑ **วิสัยทัศน์ (Vision)** คือ การสร้างภาพอนาคต หรือการมองอนาคตซึ่งจะเป็นเป้าหมายในการเดินไปสู่อนาคต โดยวิธีการนำเอาระบบการวางแผนมาใช้ หรือหมายถึงสิ่งที่อยากเห็นในอนาคต และเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม วิสัยทัศน์ จะเกิดจากการรู้จักคิดโดยใช้ปัญญา และมุ่งมั่นให้เกิดขึ้นจริง

๒.๒ **พันธกิจ (Mission)** คือ ขอบเขตหรือหน้าที่ที่ต้องทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ บทบาทที่จะต้องทำในระยะเวลาที่กำหนด

๒.๓ **วัตถุประสงค์ (Objectives)** คือ ผลสำเร็จหรือผลลัพธ์ที่ต้องการในอนาคต ข้อความที่ระบุผลประโยชน์ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย

๒.๔ **เป้าหมาย (Goals)** คือ ระดับหรือมาตรฐานผลการปฏิบัติงานที่คาดหวัง การกำหนดเป้าหมายจะเป็นหลักสำหรับเปรียบเทียบเพื่อวัดความก้าวหน้าของความสำเร็จขององค์กร

๒.๕ **ตัวชี้วัด (Indicators)** คือ หน่วยวัดความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดขึ้น โดยเป็นหน่วยวัดที่ควรมีผลเป็นตัวเลขที่นับได้จริง และต้องสื่อถึงเป้าหมายในการปฏิบัติงานสำคัญ เพื่อสร้างความชัดเจนในการกำหนด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ

๒.๖ **ยุทธศาสตร์ (Strategy)** คือ แผนงานหรือทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจ หรือ วิธีการ หรือขั้นตอนที่จะปฏิบัติ

๓. ทบทวนกระบวนการทำแผนของหน่วยงานต่างๆ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งการจัดทำแผนฯ จะมีกระบวนการและขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) ประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา ๒) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเด็นการพัฒนา ๓) รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและประชาชน ซึ่งในขั้นตอนนี้มีกระบวนการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ๔) กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ ๕) วางกรอบการพัฒนา และแนวทางของแผนฯ ๖) จัดทำรายละเอียดแผนฯ ในขั้นตอนนี้ จะมีการจัดให้มีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ๗) การอนุมัติแผนฯ และประกาศใช้แผนฯ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีกระบวนการจัดทำแผนที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยมีกระบวนการและขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) การวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของโลกและประเทศไทย ๒) การทบทวนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ๓) การทบทวนกรณีศึกษาประเทศต้นแบบและประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ๔) การศึกษาผลการประเมินการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ๕) การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การประชุมกลุ่มย่อย แบบสอบถาม ๖) การจัดทำร่างแผน ๗) การอนุมัติแผนฯ และประกาศใช้แผนฯ

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการจัดทำแผนฯ ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยมีกระบวนการและขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) การศึกษาและทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ๓) การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อยกร่างประเด็นยุทธศาสตร์ ๔) การสัมมนาระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างยุทธศาสตร์ฯ ๕) การอนุมัติแผนฯ และประกาศใช้แผนฯ

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ของกระทรวงอุตสาหกรรม จัดทำขึ้นเพื่อเป็นทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมและการดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วย การทบทวนแผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงอุตสาหกรรม (SWOT Analysis & TOWs Matrix) ประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ด้านจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factors) ด้านโอกาสและอุปสรรคในมิติต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรม

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ของกระทรวงพาณิชย์ จัดทำขึ้นเพื่อให้องค์กรใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนการค้าไทยให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง และสร้างความเข้มแข็งให้กับการค้าของไทยให้พร้อมก้าวสู่เวทีโลกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยมีกระบวนการและขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ๒) จัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนกลางทั้งในและนอกกระทรวงพาณิชย์ ๓) จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ฯ และจัดทำประชาพิจารณ์ ๔) จัดประชุมชี้แจงแผนยุทธศาสตร์ต่อผู้บริหารกระทรวงพาณิชย์ และจัดกิจกรรมสื่อสารถ่ายทอดให้กับบุคลากรในกระทรวงพาณิชย์

บทที่ ๓

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

๑. กลไกการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

คณะผู้จัดทำแผน กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร ในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดทำแผน ได้กำหนดกลไกการดำเนินงาน ดังนี้

๑) **ระดับกระทรวง** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ รวม ๒ คณะ ได้แก่

๑.๑) คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ มีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าร่วมเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการ แนวทาง และทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ (ร่าง) แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๒) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนจากหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัด กษ. เป็นอนุกรรมการ รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร และผู้อำนวยการศูนย์ประเมินผล เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดแผนปฏิบัติงาน ทบทวนแผนงาน/โครงการ ให้เป็นไปอย่างบูรณาการ ขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน กำกับดูแล ติดตามประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เป็นรายปี

๒) **ระดับกรม** สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกลไกหลักในการยกร่างแผนพัฒนาการเกษตร โดยอาศัยคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานภายในสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดังนี้

๒.๑) **คณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒** มีเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานคณะทำงาน รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้านบริหาร เป็นรองประธาน ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีผู้อำนวยการศูนย์/สำนัก ประธานคณะทำงานพัฒนางานด้านนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร (ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต ๖) และผู้เชี่ยวชาญ เข้าร่วมเป็นองค์ประกอบคณะทำงาน มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดกรอบแนวทางและแผนการดำเนินงานจัดทำร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ยกร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ให้ครอบคลุมบริบทการพัฒนาภาคการเกษตรทั้งในระดับชุมชน ภูมิภาค ประเทศเชื่อมโยงระดับโลก และรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๒.๒) คณะทำงานย่อยเพื่อจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จำนวน ๕ คณะ ได้แก่

(๑) คณะทำงานย่อยทบทวนผลการพัฒนาการเกษตรและประเมินสถานการณ์ มีผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร เป็นประธานคณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระบบเศรษฐกิจการเกษตร เป็นรองประธาน และนางสาวตาปี วัชรางกูร กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีหน้าที่กำหนดกรอบและแนวทางในการทบทวนผลการพัฒนาการเกษตรและประเมินสถานการณ์ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทบทวนผลการพัฒนาการเกษตร ตลอดจนประเมินสถานการณ์ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร

(๒) คณะทำงานย่อยจัดทำกรอบแนวคิดและทิศทางของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ มีผู้อำนวยการศูนย์ประเมินผล เป็นประธานคณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท เป็นรองประธาน และนางสาวธัญนันท์ กันทะวงศ์ กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีหน้าที่กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ จัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

(๓) คณะทำงานย่อยจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ มีผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานคณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท ผู้เชี่ยวชาญด้านประเมินผลการพัฒนาการเกษตร ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร เป็นรองประธาน นางสาวกรรณา แต่งวิจิตร กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ และจัดทำรายละเอียดของแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

(๔) คณะทำงานย่อยขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติ มีผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท เป็นประธานคณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศการเกษตร เป็นรองประธาน นางพิชาริณี อัมภาไพ กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีหน้าที่จัดทำกระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติ กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ โดยเน้นระดับพื้นที่/ท้องถิ่นสู่ระดับกลุ่มจังหวัด/จังหวัดแล้วเข้าสู่แผนของหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลางอย่างเป็นขั้นเป็นตอนจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

(๕) คณะทำงานย่อยเพื่อกลั่นกรองร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ มีผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระบบเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานคณะทำงาน ผู้อำนวยการส่วนต่างๆ ของสำนัก/กอง/ศูนย์ เป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการส่วนวิชาการประเมินผล เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ทำหน้าที่ตรวจสอบ กลั่นกรองความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาการเกษตร วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์

แผนงานโครงการ เป้าหมาย และตัวชี้วัดให้มีความสอดคล้องเป็นไปได้ และสามารถประเมินผลการพัฒนาไป
ในทางปฏิบัติได้

ทั้งนี้ การดำเนินงานในระดับกรม ยังได้อาศัยความร่วมมือจากกรมอื่นในสังกัดกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ ผ่านขั้นตอนการจัดทำแผนและเวทีการสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นในระดับต่างๆ ที่จัดขึ้น
ทั่วประเทศอีกด้วย

๒. ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

เนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)
จะสิ้นสุดลงในเดือนกันยายน ๒๕๕๙ คณะผู้จัดทำแผน กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร จึงเริ่ม
กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร เมื่อช่วงต้นปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา โดยการดำเนินงานจะสอดคล้องกับ
การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒
(ตารางที่ ๑ กรอบการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ของ สศช.) ได้ให้
ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ดังนี้

๑) **แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน** เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วง
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการระดับกระทรวง และคณะทำงานภายใน
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวม ๔ คณะ ได้แก่

(๑) คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒
(ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ)

(๒) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร
(รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ)

(๓) คณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ ๑๒ (เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานคณะทำงาน)

(๔) คณะทำงานย่อยเพื่อจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผน
พัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จำนวน ๕ คณะ

๒) **ทบทวนสถานการณ์และผลการพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา** คณะผู้จัดทำแผนเริ่ม
ดำเนินการมาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๕๘ โดยมีการทบทวนผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วง
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ระยะเวลาครึ่งปีว่า มีแผนงาน/โครงการใดบ้างที่ดำเนินการแล้ว/
ยังไม่ได้ดำเนินการ หรือแผนงาน/โครงการใดที่ควรดำเนินการต่อเนื่อง อาทิ การเชื่อมโยงด้านการผลิต การแปรรูป
และการตลาด การกระจายการถือครองที่ดิน และการประกันภัยพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น ทบทวนภาพรวม
เศรษฐกิจการเกษตรเบื้องต้น นโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรของรัฐบาลที่ผ่านมา
นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วาระการปฏิรูปที่ ๑๔ ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ร่างแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๔ บริบทการเปลี่ยนแปลงภายใน/ภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย รวมทั้งได้ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น เอกสารการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การวิจัยเชิงลึกเพื่อเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ของ สคช. โครงการพัฒนาฐานการผลิตการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืนของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ข้อเสนอการปฏิรูปประเทศไทยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รวบรวมโดย สคช. เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการพิจารณาของคณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ในคราว*การประชุมคณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘*

ขณะเดียวกัน คณะทำงานย่อยทบทวนผลการพัฒนาการเกษตรและประเมินสถานการณ์ ได้มีการกำหนดหัวข้อและประเด็นการทบทวนสถานการณ์ ผลการพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา และการประเมินการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่างๆ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน (เห็นชอบในคราว*การประชุมคณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘*) คือ

(๑) การทบทวนสถานการณ์ภาคการเกษตร ได้แก่ ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในแต่ละแผนที่ผ่านมา ผลผลิตภาพการผลิตรวม (Total Factor Productivity: TFP) รวมถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตรทั้งที่ดินทางการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ประชากรและแรงงานภาคเกษตร แหล่งทุนของเกษตรกร ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ สารเคมีเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร

(๒) ผลการพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา มีการประเมินผลใน ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนของแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ และส่วนของการประเมินตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ ผลการประเมิน พบว่า แนวทางการพัฒนาการเกษตรในระยะต่อไป ควรมีการพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้ (๒.๑) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร ควรสร้างความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การศึกษา สุขอนามัย และสังคม (๒.๒) ด้านเกษตรกร ควรพัฒนาให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงองค์ความรู้ ที่ดิน แหล่งทุน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ส่วนเกษตรกรก้าวหน้า ควรส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรและการต่อยอด (๒.๓) ด้านเศรษฐกิจ ควรส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงอาหารและพลังงาน งานวิจัย และปรับปรุงกฎระเบียบ (๒.๔) ด้านทรัพยากรการเกษตร ควรคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและจัดสรรที่ดิน ลดการใช้สารเคมี เร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

(๓) บริบทการเปลี่ยนแปลงระดับโลกและในประเทศที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตร อาทิ เศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวน การเปลี่ยนแปลงของกฎกติกาการค้าใหม่ของโลก ภัยคุกคามทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ ด้านการเกษตร แนวโน้มความต้องการบริโภคอาหารและพลังงานเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงของนโยบายของรัฐการเมือง

ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรภาคการเกษตร การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรและการก้าว
สู่สังคมผู้สูงอายุ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ

๓) กำหนดประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร คณะผู้จัดทำแผนได้นำข้อมูล
การทบทวนสถานการณ์ ผลการพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา และบริบทการเปลี่ยนแปลงระดับโลก
และในประเทศที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตรมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก
ที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร (SWOT Analysis) โดยใช้หลัก 7S ของ McKinsey ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน
หรือจุดแข็ง (S) และจุดอ่อน (W) และ PESTEL Analysis ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หรือโอกาส (O)
และอุปสรรค (T) รวมถึงมีการศึกษาและวิเคราะห์เพิ่มเติมจากผลการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ
(ร่าง) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๑๔ :
การปฏิรูปภาคเกษตรของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทิศทางกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
โดยได้กำหนดประเด็นสำคัญที่ครอบคลุมบริบทของภาคการเกษตรไว้เบื้องต้น ๑๑ ประเด็น ได้แก่
(๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตรของประเทศ (๒) การปรับตัวของเกษตรกรสู่ Smart Farmer
(๓) แรงงานภาคเกษตร (๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ
(๕) นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร (๖) การวิจัยและพัฒนา (๗) ความมั่นคงทางอาหาร (๘) การเกษตร
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๙) โลจิสติกส์ภาคการเกษตร (๑๐) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร
และ (๑๑) ความร่วมมือกับข้อตกลงระหว่างประเทศ หลังจากนั้นได้นำเข้าสู่กระบวนการพิจารณา
ของคณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

**การประชุมคณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ ๑๒ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘**

๑. ที่ประชุมเห็นชอบร่างองค์ประกอบของแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒
แบ่งเป็น ส่วนที่ ๑ ทบทวนสถานการณ์ ผลการพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา และวิเคราะห์แนวโน้ม
การเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร ส่วนที่ ๒ กรอบแนวคิดและทิศทางการพัฒนา
ของแผนพัฒนาการเกษตร ส่วนที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร และส่วนที่ ๔ กลไก
ขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตร
๒. แต่งตั้งคณะทำงานย่อยเพื่อยกร่างแผนพัฒนาการเกษตรในแต่ละส่วนที่ ๑-๔
๓. ทบทวนประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตรของไทยทั้ง ๑๑ ประเด็น โดยเพิ่มเติม
ให้ครอบคลุมบริบทต่างๆ เช่น มาตรฐานสินค้าเกษตร เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น
๔. ปรับปรุงแผนปฏิบัติงานร่วมให้มีขั้นตอน กระบวนการติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานต่อ
คณะทำงานฯ เป็นระยะๆ

คณะกรรมการย่อยจัดทำกรอบแนวคิดและทิศทางของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ได้รับมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ มาดำเนินการต่อเนื่องโดยพิจารณาเพิ่มเติมประเด็นสำคัญจากเดิม ๑๑ ประเด็น เป็น ๑๓ ประเด็น ประกอบด้วย (๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร (๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรปราดเปรี๊ยะ (๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรและสถาบันเกษตรกร (๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร (๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร (๗) โลจิสติกส์ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร (๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน (๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรรวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร (๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร (๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ และ (๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ หลังจากนั้น ได้มีการกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรของร่างแผนพัฒนาการเกษตรขึ้นมาเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

๔) การสำรวจความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญ (กรกฎาคม ๒๕๕๘) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ในระหว่างการ ยกร่างกรอบทิศทางการพัฒนาการเกษตร คณะผู้จัดทำแผน ได้มีการสำรวจความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญ ทั้ง ๑๓ ประเด็นในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

(๑) การจัดทำแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญ ๑๓ ประเด็น โดยแจกจ่ายไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการเกษตรทุกภาคส่วนทั่วประเทศ จำนวน ๓,๒๐๐ ฉบับ ซึ่งส่วนหนึ่งได้ใช้ช่องทางของสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ (นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์) ในการกระจายแบบสอบถามไปยังผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่ ๓/๓ จังหวัด

(๒) การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญ ๑๓ ประเด็น ในพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี สุราษฎร์ธานี ฉะเชิงเทรา อุตรดิตถ์ และเชียงใหม่ เมื่อช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา และเกษตรกร ซึ่งคณะผู้จัดทำแผน ได้นำความเห็นทั้งหมดมาประมวลปรับปรุงกรอบแนวคิดและทิศทางพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอของการประชุมกลุ่มย่อย

(๓) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อยกร่างกรอบทิศทางพัฒนาการเกษตร เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดสมุทรสงคราม มีการระดมความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการย่อยของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยนำ SWOT ที่ได้จากกระบวนการข้างต้นมาพิจารณาร่วมกัน และวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการเกษตรนำไปสู่การยกร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา

๕) **การจัดทำรายละเอียดและยกร่างแผนพัฒนาการเกษตร** คณะทำงานย่อยทั้ง ๔ คณะ ได้มีการประชุมหารือในแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อระดมความเห็นและกำหนดทิศทางแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ หลังจากนั้นคณะผู้จัดทำแผน ได้นำมายกร่างและมีการปรับปรุงร่วมกับคณะทำงานย่อย โดยเฉพาะส่วนที่เป็นรายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ซึ่งร่างแผนพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วย ๔ ส่วนที่สำคัญ ได้แก่

ส่วนที่ ๑ สถานการณ์ และบริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตร คณะทำงานย่อยทบทวนผลการพัฒนาการเกษตรและประเมินสถานการณ์ ได้กำหนดหัวข้อและประเด็นการทบทวนผลการพัฒนาการเกษตร และประเมินสถานการณ์ เป็น ๓ ส่วน คือ (๑.๑) การทบทวนสถานการณ์ภาคเกษตร (๑.๒) ผลการพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา และ (๑.๓) การเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกประเทศที่มีผลต่อภาคการเกษตร

ส่วนที่ ๒ กรอบแนวคิด และทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาการเกษตร คณะทำงานย่อยจัดทำกรอบแนวคิดและทิศทางของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรของร่างแผนพัฒนาการเกษตร

ส่วนที่ ๓ รายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร คณะทำงานย่อยจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร มีการกำหนดรายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนารายยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของร่างแผนพัฒนาการเกษตร

ส่วนที่ ๔ กระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ คณะทำงานย่อยขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติ ได้กำหนดกระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ไปสู่การปฏิบัติ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่ (๔.๑) กลไกในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตร (๔.๒) แนวทางการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ (๔.๓) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และ (๔.๔) แผนงาน/โครงการสำคัญที่ตอบสนองต่อแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

การประชุมคณะทำงานจัดเตรียมร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

๑. เห็นชอบกรอบทิศทางของร่างแผนพัฒนาการเกษตร โดยให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงาน และคณะทำงานย่อยนำข้อคิดเห็นและข้อสังเกตของที่ประชุมไปพิจารณาปรับปรุงร่างแผนพัฒนาการเกษตรเพิ่มเติม
๒. ให้ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานต่อไป โดยจัดสัมมนาเพื่อระดมความเห็นจากบุคลากรภายในหน่วยงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘ พร้อมทั้งจัดสัมมนาระดับกระทรวงและระดับภูมิภาคเพื่อให้ได้ความเห็นในภาพรวม นำเสนอต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามลำดับ
๓. จัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) เพื่อให้เห็นทิศทางของแผนพัฒนาการเกษตร

๖) การสัมมนาระดมความคิดเห็นในระดับต่างๆ (กันยายน – พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีกระบวนการสร้างการรับรู้และมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการเกษตรทุกภาคส่วน เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาการเกษตร เพื่อเป็นการสะท้อนถึงความต้องการในระดับพื้นที่ ซึ่งการสัมมนาในระดับต่างๆ มีดังนี้

(๑) สัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อระดมความคิดเห็นต่อกรอบทิศทางการพัฒนาการเกษตร รวม ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ เป็นการสัมมนาภายในสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีผู้แทนจากทั้งสองกลางและภูมิภาคเข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นรวม ๑๖๐ คน และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นการสัมมนาระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผู้แทนจากกองแผนงานและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการจัดทำแผนจากกรมต่างๆ เข้าร่วมรวม ๑๕๐ คน ซึ่งการสัมมนาทั้ง ๒ ครั้ง คณะผู้จัดทำแผนได้รับข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกรอบทิศทางการพัฒนาการเกษตรในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๒) สัมมนาระดมความคิดเห็นระดับภูมิภาคต่อร่างแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ ๑๒ ครั้ง เมื่อช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ สมาคม องค์กร สถาบันการศึกษา และเกษตรกรในจังหวัดนั้นๆ และจังหวัดใกล้เคียง เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นครั้งละ ๑๐๐ คน ได้แก่ จังหวัดราชบุรี สงขลา พระนครศรีอยุธยา เชียงใหม่ นครราชสีมา เลย ระยอง อุบลราชธานี นครสวรรค์ พิษณุโลก สุราษฎร์ธานี และขอนแก่น ซึ่งคณะผู้จัดทำแผนได้นำความคิดเห็นที่ได้จากทุกภาคส่วนมาพิจารณาและประมวลข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงร่างแผนพัฒนาการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกประเด็น

(๓) การจัดทำแผนงาน/โครงการภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ได้ประสานกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตร ซึ่งผู้จัดทำแผน ได้นำมาพิจารณาและจัดทำโครงการบูรณาการ รวมทั้งประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานเพื่อบรรจุแผนงาน/โครงการไว้ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร

๗) การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาการเกษตร คณะผู้จัดทำแผน ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาการเกษตร ดังนี้

(๑) การอนุมัติแผน

(๑.๑) การประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมเห็นชอบในหลักการต่อ (ร่าง) แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งคณะผู้จัดทำแผน ได้นำข้อคิดเห็นข้อสังเกตของที่ประชุมไปปรับปรุงร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการฯ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของร่างแผนพัฒนาการเกษตร และเตรียมนำเสนอเข้าสู่วาระการพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ต่อไป

การประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘

๑. เห็นชอบในหลักการร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการนำข้อสังเกตของที่ประชุมไปปรับปรุงร่างแผนพัฒนาการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๒. ให้ทุกหน่วยงานปรับปรุง/เพิ่มเติมแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมสำคัญ และจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการภายในวันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อพิจารณาบรรจุในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้ร่างแผนพัฒนาการเกษตร ให้เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานต่อไป

(๑.๒) การประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ รวม ๒ ครั้ง โดย

- ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมเห็นชอบในหลักการของร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตของที่ประชุมไปเพิ่มเติมในรายละเอียด และจัดส่งร่างแผนพัฒนาการเกษตรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รวมทั้งประสานงานกับ สศช. อย่างใกล้ชิด เพื่อให้แผนพัฒนาการเกษตรสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ของ สศช.

- ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ประธานคณะกรรมการมอบหมายฝ่ายเลขานุการนำสรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ระดับภาค ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงและเพิ่มเติมร่างแผนพัฒนาการเกษตรให้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

การประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เห็นชอบในหลักการของร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตของที่ประชุมไปเพิ่มเติมในรายละเอียด และจัดส่งร่างแผนพัฒนาการเกษตรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รวมทั้งประสานงานกับ สศช. อย่างใกล้ชิด เพื่อให้แผนพัฒนาการเกษตรสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ของ สศช. ทั้งนี้ หากไม่มีการปรับปรุงในสาระสำคัญให้นำเสนอร่างดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดทราบ และประกาศใช้ตามขั้นตอนต่อไป

การประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ ๒
เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานคณะกรรมการ มอบหมายฝ่ายเลขานุการ รับข้อคิดเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่รายงานว่า ผลจากการประชุมระดมความคิดเห็น (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ระดับภาคของ สศช. มีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร โดยจะส่งสรุปความเห็นให้ฝ่ายเลขานุการ เพื่อพิจารณาเพิ่มเติมในร่างแผนพัฒนาการเกษตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(๒) เสนอร่างแผนพัฒนาการเกษตรต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และบรรจุเป็นแผนรองรับภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคการเกษตร

(๓) การประกาศใช้แผนพัฒนาการเกษตร หลังจากคณะผู้จัดทำแผน ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้รับความเห็นชอบแผนพัฒนาการเกษตร จากคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์แล้ว จึงจะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดทราบ หลังจากนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานหลัก จะประกาศใช้แผนดังกล่าวและดำเนินการตามกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

๘) การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรสู่การปฏิบัติ

หลังจากการประกาศใช้แผนพัฒนาการเกษตร จะมีการจัดประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร มีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงาน ทบทวนแผนงาน/โครงการรายปี ให้เป็นอย่างบูรณาการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการเกษตร รวมทั้ง กำกับ ดูแล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นรายปี และรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ความเชื่อมโยงของกรอบการพัฒนาที่สำคัญกับ
แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

สรุปสาระสำคัญของความเชื่อมโยงของกรอบการพัฒนาที่สำคัญกับแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ และช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย

๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรมเกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต ทั้งนี้ภายใต้กรอบการปฏิรูปและพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้าน อันได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกายใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง

๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม

๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และมีความมั่นคงด้านน้ำ รวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ และพัฒนามุ่งสู่การเป็นสังคมสีเขียว

๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีธรรมาภิบาล

๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) มี ๑๐ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะ (๒) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ (๓) ยกกระดับ คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต (๔) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางสุขภาพ และโภชนาการที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ (๕) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและลดค่าใช้จ่ายในระบบสุขภาพภาครัฐ อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพ (๖) พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย อาทิ ผลักดันให้มีกฎหมายการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (๗) ผลักดัน ให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแลครอบครัวที่เปราะบาง ส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถยกระดับรายได้ และเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ อาทิ ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแลนักเรียนที่ครอบครัวยากจนตั้งแต่การสร้างรายได้ของครอบครัว สนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา ให้ทุนการศึกษาต่อระดับสูง (๒) การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุม และทั่วถึง อาทิ บริหารจัดการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผ่านการพัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยทั้งในระดับจังหวัด ภาค และระดับประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (๓) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชน พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน การปรับองค์การการเงินของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้าน ตำบล ที่ทำหน้าที่ทั้งการให้กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงการการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นแม่ข่าย

๓) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งในภาคการคลัง อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหาร และการตรวจสอบ

กระบวนการงบประมาณของประเทศ และด้านการเงิน อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงิน และสถาบันการเงินทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (๒) การเสริมสร้าง และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อการส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน

๔) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม (๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน (๓) การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม (๔) การส่งเสริมการผลิต และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๕) การสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๖) การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ (๗) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้านทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และ (๘) การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๕) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง และยั่งยืน แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การรักษาความมั่นคงภายในเพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและดำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ (๒) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่นๆ (๓) การส่งเสริม ความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศ เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ (๔) การรักษาความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเลเพื่อคงไว้ ซึ่งประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของชาติเหนืออาณาเขตทางทะเล (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้อง กับความมั่นคงการพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๖) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ปรับปรุงโครงสร้าง หน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า (๒) ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงิน การคลัง ภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ (๓) เพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับการให้บริการ สาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตาม ความต้องการ (๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชน

ได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง (๕) บัณฑิต และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส และยุติธรรม (๖) ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากล หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ด้านระบบคมนาคมขนส่ง อาทิ พัฒนาระบบรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทาง และขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายถนน พัฒนาระบบขนส่งทางอากาศ พัฒนาระบบขนส่งทางน้ำ (๒) ด้านโลจิสติกส์ อาทิ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ และใช้อุปทานให้ได้ มาตรฐานสากลและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน (๓) ด้านพลังงาน อาทิ จัดหาพลังงาน ให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้ พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด (๔) ด้านสื่อสาร พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ และ (๕) ด้านน้ำประปา พัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุม และทั่วถึงการบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมี ประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม

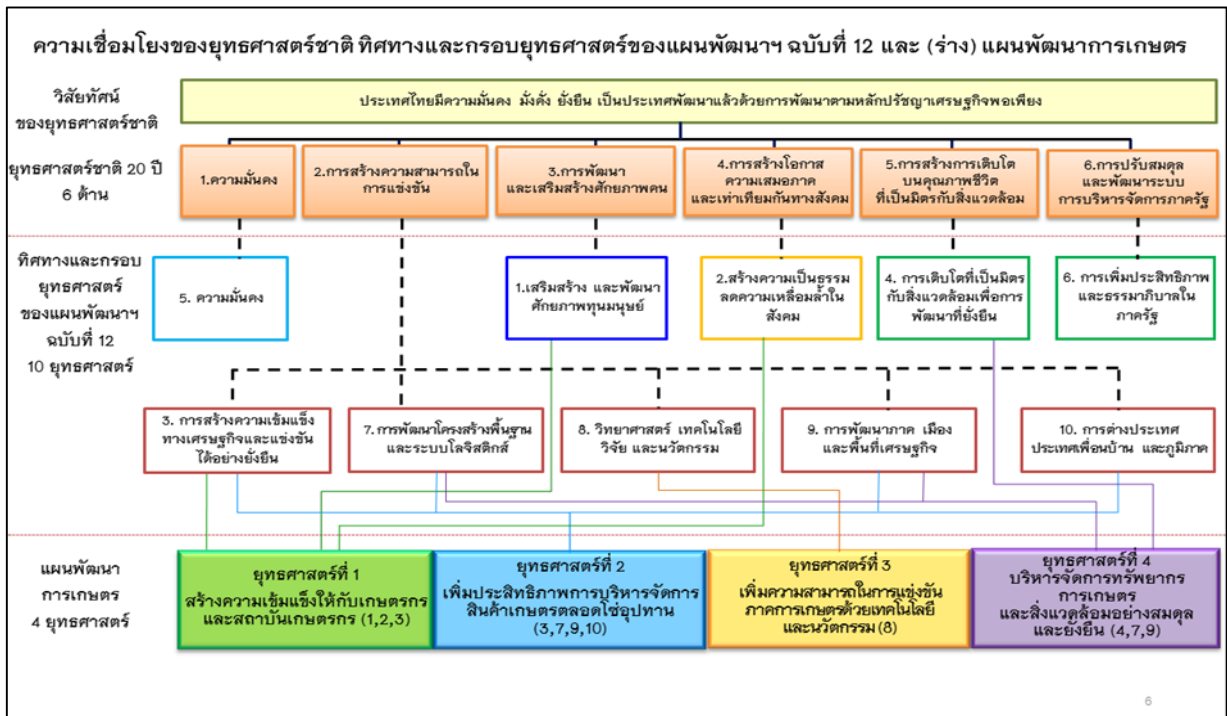
๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่ใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพ พัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยี ที่นำสู่ การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (๒) พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา นวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค่นวัตกรรมด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสานการใช้เทคโนโลยีให้ แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย (๓) พัฒนาสภาวะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการโดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้ มีทั้งความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยี

๕) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง พัฒนาภาคเหนือ ให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค่มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นความยากจนสู่เป้าหมาย การพึ่งตนเอง พัฒนาภาคกลางเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ พัฒนาภาคใต้เป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย (๒) การพัฒนาเมือง อาทิ พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่ ส่งเสริมการ จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และ (๓) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ พัฒนาพื้นที่ พื่นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล

มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลเป็นรูปธรรม

๑๐) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้าและบริการของไทย (๒) พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์และโทรคมนาคม ในกรอบความร่วมมืออนุภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC และ JDS และภูมิภาคอาเซียน (๓) พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และการลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค (๔) ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทยและสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นชาติการค้า (๕) เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน (๖) สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ (๗) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือ ระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ (๘) ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความอยู่ดีมีสุข ของประชาชน (๙) บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ และด้านการต่างประเทศ และ (๑๐) ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

๓. แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ ทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนฯ ฉบับที่ ๑๒ และ (ร่าง) แผนพัฒนาการเกษตร

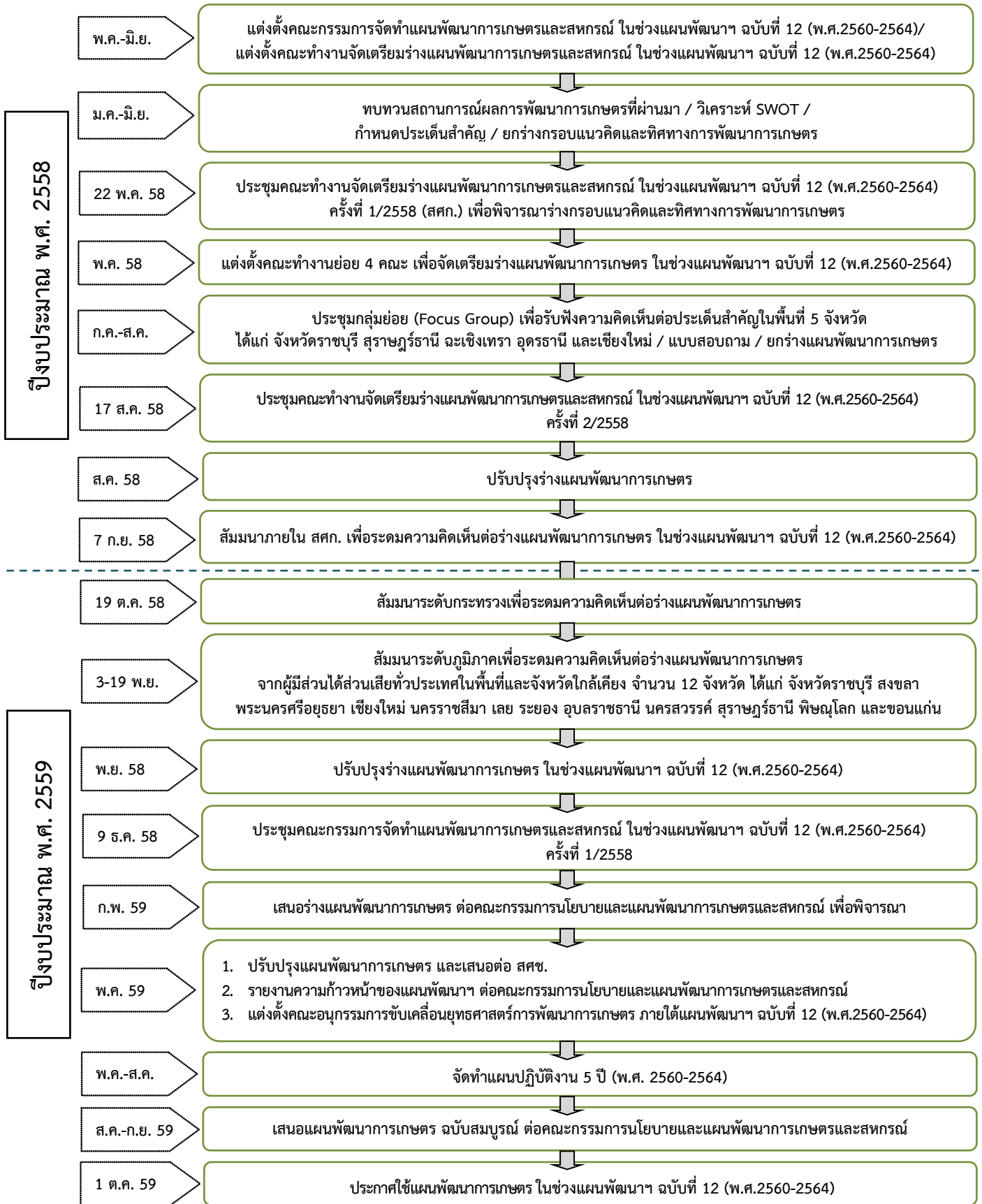
การพัฒนาการเกษตรของประเทศ ในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีกรอบการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับวาระปฏิรูปภาคการเกษตรของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และการบริหารจัดการการผลิต แปรรูป ตลาด บนพื้นฐานของทรัพยากร การเกษตรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้การพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศในระยะ ๕ ปีแรก สามารถต่อยอดไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ในระยะยาวต่อไป

ตารางที่ ๑ กรอบการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ของ สศช.

	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) (ที่มา : สศช.)	แผนพัฒนาการเกษตร ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) (ที่มา : กษ. / สศก.)
พ.ศ. - ก.ย. ๕๘	-	<ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนสถานการณ์ ผลการพัฒนาการเกษตร / วิเคราะห์ SWOT/กำหนด ประเด็นสำคัญ / ยกวาง กรอบ แนวคิด และทิศทางการพัฒนา การเกษตร - ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญ ในพื้นที่ ๕ จังหวัด (จ.ราชบุรี สุราษฎร์ธานี ฉะเชิงเทรา อุตรดิตถ์ และ จ.เชียงใหม่) - สัมมนาภายใน สศก. เพื่อระดมความคิดเห็นต่อ ร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒
ต.ค.-ต้น พ.ย. ๕๘	สรุปผลการประชุมประจำปี ๒๕๕๙ และ จัดทำทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เสนอ กก.สศช. พิจารณาก่อนนำเสนอ ครม.	- สัมมนาระดับกระทรวงเพื่อระดมความคิดเห็น ต่อร่างแผนพัฒนาการเกษตร
ต้น พ.ย. ๕๘	ตั้งคณะอนุกรรมการการจัดทำยุทธศาสตร์ เฉพาะด้าน ๑๐ ด้าน	- สัมมนาระดับภูมิภาคเพื่อระดมความคิดเห็นต่อ ร่างแผนพัฒนาการเกษตร จากผู้มีส่วนได้ส่วน เสียทั่วประเทศในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง จำนวน ๑๒ จังหวัด (จ.ราชบุรี สงขลา เลย พระนครศรีอยุธยา เชียงใหม่ นครราชสีมา ระยอง อุบลราชธานี นครสวรรค์ สุราษฎร์ธานี พิษณุโลก และ จ.ขอนแก่น)
พ.ย.๕๘ - ก.พ. ๕๙	คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ ยกวางยุทธศาสตร์ในรายละเอียด	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงร่างแผนพัฒนาการเกษตร - ประชุมคณะกรรมการ จัดทำแผนพัฒนา การเกษตร ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ - เสนอร่างแผนพัฒนาการเกษตร ต่อ คกก. นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและ สหกรณ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เพื่อพิจารณา

	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) (ที่มา : สศช.)	แผนพัฒนาการเกษตร ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) (ที่มา : กษ. / สศก.)
<p>มี.ค. - พ.ค. ๕๙</p>	<p>คณะทำงานจัดทำเอกสารประมวลยุทธศาสตร์จากคณะอนุกรรมการเพื่อยกร่างแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ สำหรับระดมความคิดเห็นระดับภาค</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงร่างแผนพัฒนาการเกษตร และเสนอแผนพัฒนาการเกษตร ต่อ สศช. - รายงานความก้าวหน้า ต่อ คกก. นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙
<p>เม.ย. - มิ.ย. ๕๙</p>	<p style="text-align: center;">-</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนปฏิบัติงาน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร พร้อมเพิ่มเติมงบประมาณรายปี เพื่อใช้เป็นกรอบการเสนอขอของงบประมาณประจำปี
<p>ก.ค. - ส.ค. ๕๙</p>	<p>ปรับปรุงร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ ตามความคิดเห็นที่ประชุมประจำปี ๒๕๕๙ เสนอกรม. (และ สนช. ในกรณีที่มีรัฐธรรมนูญใหม่ กำหนด)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนแผนงานโครงการ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร
<p>ส.ค. - ก.ย. ๕๙</p>	<p>ปรับปรุงร่างแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ตามความคิดเห็น กรม. (และสนช.) จากนั้นนำขึ้นทูลเกล้าถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอแผนพัฒนาการเกษตร ฉบับสมบูรณ์ ต่อ คกก. นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
<p>๑ ต.ค. ๕๙</p>	<p>ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศใช้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ -๒๕๖๔)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๖๖๗/๑-๒ โทรสาร ๐ ๒๕๓/๙ ๒๕๓/๓

E-mail : plan๑๒moac@gmail.com